

καὶ αὐτοτελῶς εἶναι πολύτιμα καὶ καθὼ χρησιμεύοντα ὡς φωλεαὶ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ;

Τινες ἀποροῦσι διὰ τὴν πληθύν τῶν ἱατρῶν. Εἴθε ἐν πάσῃ περιφερείᾳ εἰρηνοδικαίου νὰ ἐπαθήμευεν εὐπρόως καὶ ἐντίμως εἰς τῶν ἀποφοιτῶντων διδασκῶν τῆς ἱατρικῆς σχολῆς !

Κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος ἡ Κυβέρνησις φρονίμως ποιῶντα συνέστησεν ἱατροὺς κατ' ἐπαρχίας. διὰ τοιούτου νόμου ὁδεύομεν πρὸς ἐπαλήθευσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης.

Εἰσερχόμενοι εἰς τὸν Νομὸν εὐρίσκωμεν πλησίον τοῦ Νομάρχου ἱατρὸν παρακαθήμενον, ἱατρὸν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως διορισμένον. Αὐτὸς δὲν ἀποτελεῖ ἰδίαν ἀρχὴν ἀνεξάρτητον, καὶ πρὸς ἐνέργειαν τῶν καθόντων του δανείζεται τῆς νομαρχικῆς ἐξουσίας τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ὑπογραφήν. Ἀλλὰ μὲ ὅποσα σπουδαῖα καὶ ποικίλα καθήκοντα εἶναι οὗτος περιβεβλημένος, εἴτε ἐντὸς τῆς πρωτευούσης τοῦ Νομοῦ ἐνδημίων, εἴτε περιοδεύων καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν. Ὁ ἱατρὸς τοῦ νομοῦ προστατεύει τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἀγρόπνως, διευθύνων τὰ τῆς ἐγκεντρίσεως τῆς δαμαλίδος, συλλέγει ὅλα τὰ ποικίλα φυσικὰ φαινόμενα τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὸ εὐδιοίκητον τοῦ τόπου, διεδίδει τὴν κοινωνίαν κατὰ τὰς ἀγυρτεῖς τῶν ἐμπορικῶν, ἐξετάζει καὶ ἐπιθεωρεῖ τὰ φιλανθρωπικὰ κατεστήματα, τὰ φαρμακεία, τὰ ἐπικίνδυνα διὰ τὴν ὑγίαν μηχανουργεῖα, καὶ εἰσδύει μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ποινικῶν κατοικητηρίων, ὅπου ἡ δικαιοσύνη δεσμεύει τοὺς παραβιαστάς τῶν νόμων.

Ἡ δικαιοσύνη πολυόφθαλμος κατὰ τοῦ ἐγκλήματος μεταχειρίζεται τὴν ἱατρικὴν ὡς κύριον ὄργανον ἀνακλύψεως τῆς ἀληθείας. Οἱ ἐγκληματίαι ἠθελον πολλάκις ἐξέρχεσθαι θριαμβεύοντες ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἡ ἀθωότης ἤθελεν ἄλλοτε βαρύνεται μὲ ἀλύσεις, ἐὰν ἡ ἱατρικὴ δὲν ἐδίδοι χεῖρα βοηθείας εἰς τὴν δικαιοσύνην. Οἱ κακοῦργοι ματαίως πλέον ἐγκρύπτουσιν εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς τὰ θύματα τῆς ἀνάνδρου δηλητηριάσεως, διότι ἐὰν τὸ ἐγκλημα παρὰ γράφεται διὰ τῆς τῶν νόμων ἐπιεικειᾶς, ἡ ἀνακάλυψις αὐτοῦ μένει ἀπερίγραπτος.

Μεταξὺ τῶν κεντρικῶν τοῦ κράτους ἀρχῶν ἀπαριθμοῦμεν τὸ ἱατροσυνέδριον, ἐφετεῖον ἀνέκκλητον τῶν ἱατροδικαστικῶν ζητημάτων, ἐταστήριον ἐξελέγχον τοὺς ἀποφοιτῶντας τοῦ πανεπιστημίου, εἰσάγον τοὺς νέους εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἱατρικῆς, καὶ ἀνώτατον συμβούλιον τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐφ' ὅλων τῶν μεγάλων ζητημάτων τῆς δημοσίου υγιεινῆς.

Καὶ τὸ συμβούλιον τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ αὐθόπαρκτον ἀρχὴν συνταυτιζόμενὴν μὲ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, οὐδ' ἔχει κατὰ νόμον ὑποχρεωτικὴν δύναμιν ἢ γνώμη του· ἀλλὰ τῆς γνωμοδοτήσεώς του ἡ ἰσχὺς προκίπτεται ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἐπιστημονικῶν του ἐργασιῶν· καὶ ὅσον τὸ ἱατροσυνέδριον περιλαμβάνει τοὺς ἐξοχωτέρους τῆς ἐπιστήμης θιασώτας, κατὰ τοσοῦτον ἡ γνώμη του καθίσταται ἀνέκκλητος.

Ἡ βροτολογίᾳς πανώλης καθ' ἡμέραν ἐξαλείφεται κατ' ἀντίθετον λόγον τῆς πολλαπλασιαστικῆς τῶν συγ-

κοινωνιῶν καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐπαφῆς πρὸς ἀλλήλους, ἥτις εἶναι μέσον ἰσχυρὸν διαδόσεως.

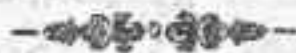
Τὸ ἐν Περσίᾳ ἱατροδιοικητικὸν συνέδριον ἐβεβίωσεν ὅτι ἡ νόσος αὕτη σπανίζει ἐν τῇ κυριωτέρᾳ αὐτῆς φωλεᾷ, τῇ Ἑῷ, ἀλλὰ διὰ τῶν διαταγμάτων του δὲν κατήργησεν αὐτὴν οὐδὲ κατηργήθησαν ἄλλαι νόσοι, ὡς ἡ ἀσιατικὴ χολέρα, τοσοῦτω μᾶλλον φρικώδης ὅσῳ μυστηριωδέστερα εἶναι ἡ φύσις τῆς καὶ οἱ νόμοι τῆς διαδόσεώς της.

Τὸ κράτος ἐναντίον τῶν νόσων τούτων προφυλαττόμενον διαίρεται εἰς ὑγειονομικὰς περιφερείας, ὁπλίζεται μὲ κανόνας αὐστηροὺς καὶ μὲ ποινὰς αὐστηράς κατὰ τῶν παρεκτρεπομένων τῶν κανόνων τούτων, καὶ προσκαλεῖ τὴν ἱατρικὴν συνέφορον καὶ συνεπόπτην τῶν ὑγειονομικῶν καταστημάτων.

Εἴθε οὐδέποτε τοιαῦτα ἐπιδημῖαι νὰ ἐνσκήπτωσιν εἰς τὸ κράτος, ἀλλ' ἡ γενναιότης, ἡ καρτερία καὶ τὸ ἀτρόμητον τῶν νέων ἱατρῶν διακυβευόντων ἀρόβως τὴν ἰδίαν ζωὴν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ θανάτου ἀπειλοῦντος τοὺς ὁμοίους τῶν, ν' ἀναδείκνυνται μάλιστα ἐν τοιαύταις ἐπωδύνουσ περιστάσεσιν !

Ἡ πατρίς ἀπαιτεῖ μεγάλην ἀφοσίωσιν καὶ καθ' ἂς ἐποχὰς ἀμυνομένη ὑπὲρ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως, ἡ ἐπιθετικῶς πολεμοῦσα πρὸς διάσωσιν λαῶν ὁμοφύλων καὶ ἱερὸν διεξάγουσα πόλεμον στέλλει τὰ τέκνα της εἰς τὸ στάδιον τῆς μάχης. Ἐν τῷ αἵματι τούτῳ σταδίῳ ὁ ἱατρὸς παρὼν αἰείποτε πρέπει νὰ ἔχῃ καρδίαν ἀτρόμητον ὡς τὴν τοῦ γενναιοτέρου στρατιώτου, ἀταραξίαν ὅσην χρειάζεται εἰς τὸν ἀνώτατον ἀξιωματικόν, εὐαισθησίαν καὶ πατριωτισμὸν ὅσον αἰσθάνεται ὁ εὐγενέστερος τοῦ λαοῦ προστάτης. Μεταξὺ γοερῶν φωνῶν ὁλλύντων καὶ ὀλλυμένων ὑπὲρ πατρίδος, αὐτὸς κινδυνεύων τὴν ζωὴν ἀλλ' ἀπτόητος, θεωρεῖ διατέμνων μέλη ἢ δεσμεύων πληγὰς, καὶ διασώζων οὕτω τοὺς εὐγενεῖς τραυματίας ἀνυψοὶ τὴν ἱατρικὴν εἰς λειτουργίαν εὐεργετικὴν ἐλαττοῦσαν, τὸ κατὰ δύναμιν, τοῦ πολέμου τὰ αἵματ' αὐτῶν δεινά.

Τοιαύτην ἰσχὺν ἡ πολιτεία ἔδωκεν εἰς τὴν ἱατρικὴν, ἀρρωγὸν ἰσχυρὰν τῆς διοικήσεως καταστήσασα. Τοιαῦτα δὲ ἐπέβαλεν εἰς τοὺς ἱατροὺς καθήκοντα, τῶν ὁποίων τὴν αὐστηράν καὶ ἐνθερμον διατήρησιν ἀπαιτοῦντες παρ' ὑμῶν, συναινοῦμεν προθύμως καὶ χαίροντες εἰς τὴν διδασκαρικὴν ὑμῶν ἀναγόμευσιν.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

—o—

Περὶ οὐδενὸς ἀντικειμένου ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχουσι τόσαι αὐθαίρετοι καὶ ἀντιφατικαὶ γνώμαι ὅσαι περὶ τῶν γυναικῶν, ὅτε μὲν ἐπαινουμένων, ὅτε δὲ ψεγομένων, καὶ ὅτε μὲν ἀγγέλων, ὅτε δὲ διαβόλων καλουμένων, κατὰ τὰς πρὸς τὸ γυναικεῖον γένος εὐμενεῖς ἢ δυσμενεῖς ἐκάστου κρίσει· ἀλλ' ἡμεῖς ἀρκούμεθα νὰ

παραβάλλωμεν ἐνταῦθα δύο μόνον ἐξ αὐτῶν. Σκοῦν-
δος ὁ Πυθαγόρειος ἐρωτηθεὶς τί ἐστὶ γυνή, ἔδωκεν ἐν
τοῖς ἀποφθέγμασιν αὐτοῦ τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν· « Ἀν-
δρὸς κυάγιον· συνεστιώμενον θηρίον· συμπλεκομένη
λέκινα φυλαττομένη δράκαινα· κεκοσμημένη ἐχιδνα·
αὐθαίρετος μάχη· πολυτεχνῆς πόλεμος· καθημερινή
ζημία· ἐργαστήριον, ἐνθα δημιουργοῦνται ἄνθρωποι·
ζῶον πονηρόν· ἀναγκαῖον κακόν. » Τουναντίον ὁ δὲ
Ἰωὴν Σαφείριος ἐν τῷ περὶ κριτικῆς καὶ ἀντικριτικῆς
πονήματι αὐτοῦ λέγει· « ἡ γυνή εἶναι τὸ μέλι τῆς
ζωῆς, ὁ γλυκὺς ἐρέβινθος ἐν τῷ φλοιῷ τῆς ὑπάρ-
ξεως· ὁ παχὺς ὀφθαλμὸς ἐπὶ τοῦ ἀπαχοῦς ῥοφήμα-
τος τῆς οὐσίας ἡμῶν· τὸ ὠτάρχιον τῆς μεγάλης τερ-
σαρκακαστῆς· ἡ βασιλόπηττα τοῦ νέου ἔτους· καὶ τὸ
θαυμαστὸν ἐλατήριον τῆς μεγάλης τοῦ κόσμου μη-
χανῆς. » Μεταξὺ τοιούτων ἄκρων ὑπερβολῶν ἡ ἀλή-
θεια δύναται νὰ ὑπάρξῃ μόνον ἐν τῷ μέσῳ. Προτι-
θέμενοι δὲ νὰ θεωρήσωμεν τοῦτο τὸ λίκν ἐνδιαφέρον
εἰς ἡμᾶς ἀντικείμενον ὑπὸ τὴν φιλοσοφικὴν μόνον ἐ-
ποψίν, θέλομεν ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἰδίως
ἐπὶ τῶν φυσικῶν, αἰσθητικῶν, ἠθικῶν, νομικοπολιτι-
κῶν, καὶ τέλος ιστορικοφιλοσοφικῶν χαρακτήρων τῆς
γυναικός.

1. Ὡς πρὸς τὸν φυσικὸν διοργανισμόν αἱ γυναῖκες
εἶναι αἱ σῶταιραι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καθὼ ἐμπι-
στευθεῖσκι ὑπὸ τῆς φύσεως τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀνα-
πτύξεως καὶ γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου· τοῦτο δὲ ἀ-
ποδεικνύει ὅτι προωρίσθησαν νὰ ὑπακούωσιν, ἢ νὰ
προστάζωσι, καθὼ ὄντα παθητικὰ καὶ ὑπεξούσια παρὰ
ἐνεργὰ καὶ ἀνεξάρτητα. Ἄν δὲ εἰς τινὰς γυναῖ-
κας βλέπομεν τὸ ἀντίθετον, τοῦτο πρέπει νὰ θεω-
ρηθῇ ὡς ἐξαιρέσις τοῦ κανόνος, ὡς παρεκτροπὴ τοῦ
φυσικοῦ προσρισμοῦ, οὐχὶ δὲ ὡς ἐνστάσις κατὰ τοῦ
γενικοῦ καὶ θεμελιώδους ἀξιώματος. Καθότι καὶ ἡ
φύσις αὐτὴ ἐκασμενίζομένη, παράγει ἐνίοτε ὄντα συμ-
φυῆ, τουτέστιν ὑπὸ τὸ γυναικεῖον σῶμα ἀνδρικὴν ψυ-
χὴν, καὶ ὑπὸ τὸ ἀνδρικὸν γυναικεῖαν ψυχὴν. Ἄλλ' οὐ-
δὲν ἦττον καὶ ἡ ἀνατροφή καὶ ἰδιαίτεραί τινες σχέσεις
τοῦ βίου δύνανται νὰ συντείνωσι πολὺ εἰς τὸ νὰ ἀλ-
λάξωσιν ἐνιαχοῦ τὰ δύο γένη τοὺς χαρακτήρας αὐ-
τῶν, καὶ οὐ μόνον νὰ ἀπαντῶνται χωριστὰ μεταξὺ
τῶν γυναικῶν ἡγεμονικά, πολεμικά, κυνηγετικά, καὶ
ἱπποτικά πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος λαὸς τοιοῦ-
των ἡμιάνδρων νὰ παρουσιάζηται εἰς ἡμᾶς, ὅποια
λέγονται ὅτι ἦσαν αἱ Ἀμαζόνες, κατὰ τοὺς ἀρχαίους
χρόνους. Ἐν τούτοις γυνὴ γνωρίζουσα τὸν ἀληθῆ αὐ-
τῆς προσρισμὸν οὐδέποτε θέλει ζητήσῃ νὰ παραβῇ
τὸν κανόνα. Ἡ φυσικὴ κλήσις τῆς γυναικός εἶναι ἀ-
ναντιρρήτως, ὁ ἥσυχος, ἀναπαυτικὸς καὶ οἰκιακὸς βίος,
οὐχὶ δὲ ὁ ἀεικίνητος, ὁ πολυτάραχος καὶ δημάσιος·
καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν πρέπει παντάπασι νὰ αἰσχύ-
νηται ἡ γυνὴ διὰ τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἀδυναμίαν καὶ
δειλίαν. Ἐπειδὴ δὲν ἐπλάσθη διὰ μάχας καὶ κινδύ-
νους, ἀλλὰ τουναντίον διωρίσθη ἐκ φύσεως νὰ ἀπο-
φεύγῃ αὐτάς, διότι ἄλλως ἤθελε διακινδυνεύσει μετ'
αὐτῆς καὶ ἡ ὑπαρξὶς ἐτέρου τινός, περὶ τῆς συντηρή-
σεως καὶ ἀνατροφῆς τοῦ ὁποίου ἔχει χρέος αὐτὴ νὰ
φροντίζῃ.

2. Αἰσθητικῶς δὲ θεωρούμεναι αἱ γυναῖκες, πρὸ
πολλοῦ ἀπολαύουσι τοῦ τίτλου τοῦ ΩΡΑΙΟΥ ΦΥΛΟΥ,
καὶ ἴσως μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος θέλουσιν
ἀπολαύει αὐτοῦ, ὅχι ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνδρικὴ ὡ-
ραιότης, ἢ ὅτι ὅλαι αἱ γυναῖκες ἀνεξαίρετως εἰσὶν
ὡραῖαι, (τουναντίον ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἄσχημοι),
ἀλλὰ διότι καὶ ἡ ὡραιότης καὶ τὸ δυσειδές αὐτῶν,
γίνονται ἐπαισθητότερα ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· καὶ διότι
τὸ μὲν κάλλος αὐτῶν θάλλει περισσότερον, ὡς καὶ ἡ ἀ-
σχημία των προξενεῖ περισσοτέραν ἀποστροφὴν, πα-
ρὰ τὰ τῶν ἀνδρῶν.

Ὁ ἀνὴρ δὲν ἔχει γριάν καλλονῆς· διότι πρέπει
νὰ ἦναι μᾶλλον ἀξιοσέβαστος, παρὰ ἐράσιμος· τὸ δὲ
σέβας ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Ὅθεν
πνευματώδης τις Γαλλὶς ἐφρῶναι μάλιστα ὅτι οἱ
ἄνδρες εἶχον προνόμιον τὸ νὰ ἦ αἱ ἄσχημοι· ὅπερ εἶ-
ναι ὀρθότατον, εἰάν ἀφαιρέσαντες τὴν μικρὰν ὑπερ-
βολὴν, ἀντὶ τοῦ ἄσχημος ἀποκαταστήσωμεν τὸ ἥτ-
τον εὐειδές. Ἡ γυνὴ ὁμῶς ἔχει γριάν τῆς ὡραιό-
τητος, πρῶτον μὲν ὡς τινος ἀκοντηρίου ὅπλου κατὰ
τοῦ ἀνδρός, ὅπως ὀρθότατα παρετήρησεν ὁ Ἀνακρέων,
τουτέστιν ἵνα ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ἄνδρα σέβας πρὸς τὸ
ἀσθενέστερον γένος, ἔπειτα καὶ ὡς θελγῆτρου δι' αὐ-
τόν. Διότι ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ γοητεύῃ τὸν ἄνδρα
διὰ τῆς ἐρασμιότητος αὐτῆς· μόνη δὲ ἡ ὡραιότης
εἶναι τέλειον προτέρημα τῆς γυναικός, ὅπερ, πρῶτον
φορὰν ὑποπίπτει εἰς τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀνδρός, μα-
γεύει αὐτόν, ἐνῷ τὰ λοιπὰ προτερήματά της δὲν
δύναται νὰ μάθῃ τις εἰμὴ ἀφοῦ μελετήσῃ αὐτὴν ἀκρι-
βέστερον· ἐπομένως οὔτε δύναται νὰ λάβῃ περὶ αὐτῶν
τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐντύπωσιν, ἥτις κατὰ πρῶτον θέλ-
γουσα τὸν ἄνδρα, διεγείρει ἐν αὐτῷ τὸν πόθον τοῦ
νὰ ἐξοικειωθῇ ἐτι μᾶλλον μετὰ τῆς γυναικός. Διὰ
τοῦτο καὶ ἡ φύσις ἐκόσμησε τὸ γυναικεῖον σῶμα
μὲ θελγητρα ὅλως διόλου λείποντα ἀπὸ τῶν
ἀνδρῶν· διὰ τοῦτο ἔδωκεν εἰς αὐτάς χρῶμα ζωηρό-
τερον, ἐπιδερμίδα τρυφερωτέραν, καὶ γλυκυτέρους,
κομφοτέρους, καὶ ἐντελεστερούς τύπους, δι' ὧν τὸ
κάλλος αὐτῶν καθίσταται ἐρασμιώτερον καὶ γοη-
τευτικώτερον, ὡς εἰάν ἐβλέπομεν αὐτάς τὰς Χάριτας
ἐνσεσρκωμένας. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ κλίσις αὐτῶν πρὸς
καλλωπισμὸν καὶ πρὸς καθωράσιν καὶ ἑαυτῶν καὶ
τῶν πέριξ, καὶ ἡ εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν εὐαισθησία,
καὶ τὸ λίαν εὐερέθιστον, καὶ ἡ ἐπαγωγὸς ἐκείνη αἰ-
δώς, μεθ' ἧς ἡ γυνὴ φέρεται πρὸς ἄνδρα, τὸν ὅποιον
δὲν γνωρίζει ἀκόμη· δὲν τὸν ζητεῖ, ἀλλ' ἀσπάζεται
νὰ ζητηθῇ ὑπ' αὐτοῦ. Ἐν ἡ γυνὴ ἐξήτει τὸν ἄν-
δρα, τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι εἰδός τι ἀτιμίας, μάλιστα
εἰάν ἡ ἀπαίτησις ἀπεκρούετο ἐκ μέρους τοῦ ἀνδρός.
Ἄλλ' ἡ γυνὴ, ἀφήνουσα νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ ἀνδρός,
ἐξασφαλίζει εἰς ἑαυτὴν τὸ σέβας τούτου.

3. Ὅπως αἱ γυναῖκες αἰσθητικῶς θεωρούμεναι ἔ-
λαβον τὸ ὄνομα τοῦ ὡραίου φύλλου, ἐπίσης καὶ ἡ-
θικῶς δύνανται νὰ κληθῶσι τὸ ἠθικὸν φύλλον.
Πάντα, ὅσα ὀνομάζομεν ἦθος, ἀγωγὴν, τάξιν, εὐπρέ-
πειαν, μόρφωσιν, λεπτότητα κτλ. σχεδὸν ἐξ ὁλοκλή-
ρου στηρίζονται ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ γυναικεῖου γέ-
νους. Ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες ὀλισθαίνουσιν εὐκόλως,

καὶ φρικωδὲς εἶναι ἡ πτώσις αὐτῶν, ὅτι καὶ αὐ-
ταὶ δύνανται νὰ ᾔναι μνησικάκοι καὶ σκληραί, εἶναι
ἀληθινόν· ἀλλὰ δὲν εἶναι δίκαιον διὰ τοῦτο νὰ λέ-
γωμεν μετὰ τοῦ Σκαυπέρου· ἀδυναμία εἶ-
ναι τὸ ὄνομά σου, ὦ γύναι! Διότι πρέπει
να σκεφθῶμεν ὅτι, ἔρως, ζήλοτυπία, φυσικὴ ἀδυ-
ναμία, ὑπεξουσιότης καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν τυραννία συ-
γκρίτως παραφέρουσι πολὺ τὰς γυναῖκας· καὶ ὁμοί-
ως δύνανται καὶ πολλὴν ὑπομονὴν, καὶ ἀφοσίωσιν, καὶ
θυσίαν, καὶ ἡρώισμόν ἀκόμη νὰ δεῖξωσιν ὡς ἀκριβὲς δοθῇ
ἐνκαιρίᾳ εἰς αὐτάς. Ἐάν ὁ Θεὸς εἰσέηκουε τὴν παρὰ
τῷ μισογύνῃ Εὐριπίδῃ εὐχὴν ἐκείνου τοῦ ἀνδρός·
· ὦ Ζεῦ! εἴθε νὰ μὴν ἐπλαττες τὰς γυναῖκας, ἀλλ'
εἰς τοὺς ἀνδρας νὰ ἐδίδες τὴν δύναμιν αὐτοὶ μόνοι νὰ
διαγωνίσωσι τὸ εἶδός των! » τί ἄρ' αὖ γε ἤθελεν εἶ-
σθαι τὸ ἀποτέλεσμα ταύτης τῆς εὐχῆς; Ὅπως εἶ-
ναι τώρα οἱ ἀνδρες, βεβαίως οὐδὲν ἄλλο ἤθελεν εἶ-
σθαι τὸ ἀποτέλεσμα, εἰμὴ τὸ τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου
μῦθον, ὅτε ὁ Κάδμος ἐσπευρεν ἐπὶ τῆς γῆς τοὺς
ὀδόντας φονευθέντας τινὸς δράκοντος, καὶ ἐκ τούτων
ἀναφύησαν καθωπλισμένοι ἀνδρες οἱ ὅποιοι ἐπιπεσόν-
τες ἐπ' ἀλλήλων πάντες ἀμοιβαίως ἐφονεύθησαν. Τὰ
ἡμεῖς φυσικά αἰσθήματα, ὡς καὶ τὰ ἄγρια, μόνον ἐκ
τῆς γυναικὸς προέρχονται. Αὐτὴ μεταδίδει εἰς τὸ
νεογνὸν βρέφος αὐτῆς, μετὰ τοῦ μητρικοῦ γάλα-
κτος καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτά. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ
περὶ ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν. Ὅθεν τὸ γυναι-
κεῖον γένος εἶναι ὁ φυσικὸς δεσμός τῆς κοινωνίας, καὶ
δι' αὐτὸ τοῦτο οὐδεμία ἀληθὴς κοινωνία ὑπάρχει ἐκεῖ,
ὅπου αἱ γυναῖκες ἀποκλείονται τῆς κοινωνίας, καὶ
μετὰ ὑπόπτου ζήλοτυπίας φυλάττονται εἰς τὸν γυ-
ναικωνίτην ὑπὸ εὐνούχων ὡς ἀπλᾶ ἐταῖροι τυραννι-
κοῦ τινος ἀνδρός. Ἐπειδὴ δὲ ἀνευ τοῦ γάμου δὲν
ἤθελεν ὑπάρξει οὐδεμία οἰκογένεια καὶ οὐδεμία πολι-
τεία, ἄρ' αὖ καὶ ἡ ἐπιστήμη τοῦ δικαίου ἐξαρτᾶται ἐκ
τῆς ὑπάρξεως τῶν γυναικῶν.

4. Καὶ ὡς πρὸς τὰς Νομικοπολιτικὰς σχέσεις
λοιπὸν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὸ γένος αὐτό. Ἡ γυ-
νή, καθὼς ἔχουσα τὴν αὐτὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἔχει
τὰ αὐτὰ δικαιώματα μετὰ τοῦ ἀνδρός, καὶ τοὶ κατὰ
τοὺς χαρακτῆρας τοῦ γένους εἶναι πάντα διάφοροι
αὐτοῦ. Ναὶ μὲν ὑπῆρξαν Γάλλοι τινες νομικοί, δι-
σχυρισάμενοι ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι ἀνθρώποι, καὶ
εἰς τοῦτο ἐστηρίζοντο μάλιστα ἐπὶ τινος ιδιώματος
τῆς Γαλλικῆς γλώσσης ἐκφραζούσης διὰ τῆς αὐτῆς
λέξεως (homme) καὶ τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν ἄνδρα
(Paradoxale disputatio, mulieres homines non
esse, cui opposita est gedieci defensio sexus
muliebris. A. r. Haag, 1638 12)· ἀλλ' ὁ δι-
σχυρισμός οὗτος, καθὼς οὐ μόνον ἀπειρόκλος, ἀλλὰ
καὶ καθὼς ἀπάνθρωπος, οὐδεμιᾶς σπουδαίας ἀντιρρή-
σεως ἔχει ἀνάγκην. Ὡς πρὸς τὰ πολιτικὰ ἡμῶς δι-
καιώματα ἀνάγκη νὰ γείνη διάκρισις τις, ἥτις πραγ-
ματικῶς ὑπάρχει· τουτέστιν ἡ γυνή, καθὼς προορι-
σθεῖσα ἐκ φύσεως, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, μόνον
εἰς τὸν ἡσυχὸν καὶ οἰκιακὸν βίον, δὲν ἀδικεῖται παν-
τάπασι στερουμένη τῶν δικαιωμάτων, εἴτε ἀποκλει-
ομένη τῶν καθηκόντων τῶν συνδεδεμένων μετὰ τὴν ἀνάγ-

κῆς μετὰ τὸν ἀεικνητὸν καὶ ποσειδωνικὸν δῆμόσιον
βίον, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο εἰς τὸν πόλεμον μόνον προ-
ωρισμένην. Εἰς μάτην ὁ Πλάτων καὶ οἱ ἰδανικῆς αὐτοῦ
πολιτείας προσπαθεῖ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰς γυναῖκας
καὶ πολιτικῶς ἰσοτίμους μετὰ τοὺς ἀνδράς, καὶ νὰ
δώσῃ εἰς αὐτάς τὴν αὐτὴν μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἀνα-
τροφὴν μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς Εὐμυνασίοις γυ-
μνικῶν ἀγώνων. Ἡ φύσις δὲν ἐπιτρέπει τὸ τοιοῦτον·
καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδεὶς οὔτε φιλόσοφος, οὔτε νομο-
θέτης θέλει δυνηθῆναι νὰ τὸ κατωρθώσῃ. Ἐπίσης μα-
ταίως ἡγωνίσθησαν κατὰ τῆς φυσικῆς ταύτης δια-
τάξεως πολυθρύλλητος τις Ἀγγλὶς, ἡ Μαρία Οὐολ-
στονεκράφτη καὶ ὁ ὀλιγώτερον γνωστὸς Γερμα-
νὸς Γεώργ. Φρειδ. Χριστ. Βέισσενδόβινος πρὸς τοὺς
ὁποίους προσετέθη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους καὶ
Βρεττανὸς τις ὡς τρίτος συνήγορος τοῦ γυναι-
κεῖου γένους. Ἡ περὶ τῆς εἰς τινὰς χώρας δουλείας
τῶν γυναικῶν ἀγανάκτησις, ὡς καὶ ἡ περὶ τινῶν ἀ-
δικιῶν γενομένων εἰς αὐτάς καὶ κατὰ τὰς πεπολι-
τισμένης ἐπαρχίας ἕνεκα θετικῶν τινῶν νομικῶν δι-
ατάξεων, παρεκίνησε τοὺς συγγραφεῖς ἐκείνους νὰ
ἐξέλθωσι τῶν ὁρίων τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ δικαίου,
καὶ νὰ παραβλέψωσι τὴν οὐσιώδη διαφορὰν τὴν με-
ταξὺ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἀνηκόντων ἐ-
πίσης καὶ εἰς γυναῖκας, καὶ μετὰ τῶν πολιτικῶν
δικαιωμάτων δυναμένων ὑπὸ τοῦ ἀνδρός μόνου ἐντε-
λῶς νὰ ἐξασκῶνται. Ὅστις ἀπαιτεῖ νὰ ἀπολαύσῃ ὅ-
λα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, πρέπει καὶ νὰ δύναται,
καὶ νὰ θέλῃ νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ὅλα τὰ πολιτικὰ κα-
θήκοντα· ἀλλ' ἡ γυνή οὔτε δύναται τοῦτο, οὔτε θά
τὸ ἐπιθυμήσῃ ποτέ, ἐάν συναισθάνεται τὸν φυσικὸν
αὐτῆς προορισμόν, καὶ σέβηται τὸ γένος αὐτῆς. Ὅ-
χι· ποτὲ δὲν δύναται εὐαίσθητος γυνή, οὔτε θά συγ-
κατανεύσῃ ποτὲ νὰ περιφέρεται ἐπὶ τοῦ θεάτρου τοῦ
βίου ὡς ἀνὴρ, ἀλλὰ μᾶλλον θέλει εὐχαριστηθῇ νὰ δι-
οικῇ καὶ ἄρχῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ, τὰ τρυφερά ἐκείνα καὶ
λεπτὰ αὐτῆς ἠθικὰ αἰσθήματα ἐμπνέουσα καὶ εἰς τὰ
τέκνα αὐτῆς διὰ τῆς κοσμίας καὶ καλῆς ἀγωγῆς.

Ὅτι δὲ αἱ γυναῖκες ὡς πρὸς τὴν βελτίωσιν τῆς τε
οἰκιακῆς καὶ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν καταστάσεως
πλείστας χάριτας ὀφείλουσιν εἰς τὸν χριστιανισμόν,
οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφιβάλῃ περὶ αὐτοῦ.

5. Τέλος ὑπὸ τὴν ἱστοριοφιλοσοφικὴν ἐποψὴν
θεωροῦντες τὰς γυναῖκας, παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς· Ἡ
ἱστορία τῆς φιλοσοφίας ἀναφέρει μὲν γυναῖκας τινὰς
ἀσχοληθείσας, εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φιλοσοφίας ὡς καὶ
αἱ ὑπὸ τοῦ Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος θεμελιωθεῖσαι φι-
λοσοφικαὶ Σχολαὶ εἶχον πολλὰς μαθητρίδας, καὶ μᾶ-
λιστα ἡ Νεοπλατωνικὴ, τῆς ὁποίας οἱ διδάσκαλοι ἐν
μέρει εἶχον χαρακτῆρα ἐνθουσιώδη, καὶ διὰ τοῦτο
ἰδίως συνεφώνουν πολὺ μετὰ τὸ πάντοτε σχεδὸν ἐνθεο-
μανὲς πνεῦμα τῶν γυναικῶν· ἀλλ' αἱ φιλόσοφοι αὐ-
ταὶ οὐδεμίαν οὐσιώδη ἐκδούλευσιν ἔκαμον εἰς τὰς ἐ-
πιστήμας, οὔτε ἠδύναντο νὰ κῆμωσι, καθέτι τὸ γυ-
ναικεῖον πνεῦμα ὡς κατακρατούμενον ὑπὲρ τὸ δέον
ὑπὸ τῆς εὐαίσθησις καὶ τῆς φαντασίας, οὐδέποτε
δύναται νὰ ᾔναι ἐπιδεκτικὸν σπουδαίων ἐπιστημο-
νικῶν ἐρευνῶν, καὶ μάλιστα ὑψηλοτέρων θεωριῶν

Πρακτική τις φιλοσοφία ἔρχει εἰς τὴν διανοητικὴν μόρφωσιν τῶν γυναικῶν. Ἐκτὸς τούτου ἡ τύχη τῶν γυναικῶν, ἐπομένως καὶ ἡ εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς, ἰδίως δὲ φιλοσοφικὰς σπουδὰς συμμετοχὴ αὐτῶν, ἦτο πολὺ διάφορος κατὰ τὰς διαφορὰς ἐποχὰς καὶ ἐπαρχίας. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου αἱ γυναῖκες ἀνέκθην ἐθεωροῦντο ὡς τὰ ἔξοχα τῶν οἰκιακῶν ζώων, καὶ τοὶ μὴ ἀπολαμβάνουσαι οὐδὲ τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἐλευθερίας, ὃν ἀπέλαυνον τὰ οἰκιακὰ ζῶα, ἐμεινάν πάντοτε, ὡς καὶ οἱ ἄνδρες μετ' αὐτῶν, εἰς κατώτερον βαθμὸν διανοητικῆς ἀναπτύξεως· ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι ἐτιμῶντο μὲν ὡς οἰκοδόποιναί, ἀλλὰ περισσότεράν τιμὴν ἀπελάμβανον αἱ ἐταῖραι, ὡς ἡ Ἀσπασία, κλπ. αἱτινες ἀπέκτων ὑψηλοτέραν τινὰ παιδείαν, καὶ λεπτότερα αἰσθήματα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεσκέπτοντο τὰς Σχολὰς τῶν φιλοσόφων, ἢ μᾶλλον ὑπεδέχοντο ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν τὰς τῶν φιλοσόφων ἐπισκέψεις, ἐὰν οὗτοι δὲν ἐζήτουν ἐκεῖ ἄλλο τι περαιτέρω, ἐκτὸς τῆς φιλοσοφικῆς συναναστροφῆς, ὡς ὁ Σωκράτης παρὰ τῇ Ἀσπασίᾳ. Ἐμᾶλλον ἐτίμα ὁ Ῥωμαῖος τὴν δέσποιναν (matrona) αὐτοῦ, ἀπονέμων εἰς αὐτὴν περισσοτέραν ἐλευθερίαν καὶ ἐν τῇ κοινωνικῇ συμπεριφορᾷ, ἢ ὁ Ἕλλην. Ἀλλ' ἐπεὶ δὲ ἡ ὑψηλότερα καὶ ἰδίως ἡ φιλοσοφικὴ παιδεία, ὡς τι ξένον φυτὸν οὐδέποτε προώδυσεν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ οὔτε ἐφάνη Ῥωμαῖός τι ἔξοχος φιλόσοφος, ὅστις νὰ ἔχη ἐπιρροὴν εἰς τὰ πνεύματα ὅλου τοῦ πεπαιδευμένου κόσμου, ἄρα δὲν πρέπει νὰ θαυμάσωμεν, ἂν οὐδεμία Ῥωμαῖα δὲν ἔλαβε ὑπὲρ τῆς φιλοσοφίας τοσοῦτον ἐνθουσιασμόν, ὥστε μεθ' ὅλης τῆς ψυχῆς νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν σπουδὴ αὐτῆς. Οἱ δὲ ἀρχαῖοι Γερμανοὶ ἐτίμων μὲν τὰς γυναῖκας μὲ εἶδος τι ἱερᾶς εὐλαβείας, ἀλλ' ἀφοῦ οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐγνώριζον οὐδὲν περὶ φιλοσοφίας, φυσικῶ τῷ λόγῳ ἔτι ὀλιγώτερον ἠδύναντο αἱ γυναῖκες αὐτῶν νὰ γνωρίζωσι τι περὶ αὐτῆς, εἰς δὲ τοὺς μέσους αἰῶνας, ὅτε ὁ χριστιανισμὸς ἐφ' ὅσον ἐξηπλοῦτο εἰς τὸν κόσμον, τοσοῦτον ἐξησφάλιζε καὶ εἰς τὰς γυναῖκας τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν διὰ τῆς ιδέας τῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάντων τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος, ἢ τῆς ἱπποτείας μετὰ τῆς θρησκείας συνένωσις ἐσχημάτισε Ῥωμαντικὸν τι πνεῦμα καθηδυνόμενον μᾶλλον μὲ τὴν ποίησιν, ἢ μὲ τὴν φιλοσοφίαν· ἥτις μόνον ὡς σχολαστικὴ φιλοσοφία εὑρίσκει προσφιλὲς καταγώγιον εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἱερῶν καὶ τῶν μοναχῶν· καὶ ἂν καὶ ἡ Λουίζη μετὰ τοῦ ἐρωμένου αὐτῆς Πέτρου Ἀδαιλλάρδου ἐφιλοσόφει ἐν ταῖς ἐρωτικαῖς αὐτῶν ἐπιστολαῖς, τοῦτο ἦτο μόνον σπανία τις ἐξαίρεσις δι' ἧς ἡ φιλοσοφία οὐδὲν ἐκέρδισεν. Αἱ γυναῖκες τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἤθελον ἐν γένει νὰ προσφέρωνται εἰς αὐτὰς παρὰ τῶν ἀνδρῶν θείαι σχεδὸν τιμαὶ, καὶ ἐφιλοσώρουν ὡς ἐπιτοπλιστὸν εἰς τὰς ἐρωτικὰς αὐτῶν συναναστροφὰς περὶ λεπτολόγων ζητημάτων ἐξ ἐρωτικῶν ἀντικειμένων. Τέλος ἡ γαλλικὴ κομψότης, ἐξαπλωθεῖσα καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἐξηκολούθησε τὴν λατρείαν ἐκείνην, ἀλλὰ κατὰ ἐτικετοφρόνα ἐννοίαν, καθ' ἣν αἱ γυναῖκες τὴν τότε ἐπικρατοῦσαν φιλοσοφίαν τοῦ σαρμού τῶν μόνον ἐσπού-

δαζον, ὅση ἦτον ἀναγκαῖον εἰς τὸ νὰ λίσσῃσι καὶ αἰεταὶ μέρος εἰς τινὰ πεπαιδευμένην συναναστροφήν, καὶ εἰς τὸ νὰ διασκεδάζωσι τοὺς λάτρεις αὐτῶν διὰ πνευματώδους στωμυλίας περὶ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν.

Ἐκ πάντων τούτων ἐξάγεται ὡς τελευταῖον συμπέρασμα, ὅτι μέγα δίκαιον εἶχεν ὁ Σχίλλερ ἐν τῇ πρὸς τὰς γυναῖκας ἐγκωμίῳ αὐτοῦ λέγων πρὸς τοὺς ἄνδρας. Τι μᾶτε τὰς γυναῖκας! Ἐπεὶ δὲ αὐταὶ εἶναι τὸ ὠριότερον ἡμῖν ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, συντείνουσιν τὰ μέγιστα πρὸς τὴν ἡθικὴν μόρφωσιν τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως, τὸ ὅποιον ἤθελε συνίστασθαι κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ ἀγρίων θηρίων, ἰὰν αἱ γυναῖκες δὲν ἦσαν αἱ πρῶται τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ αὐτῶν. Βεβαίως πολλάκις καὶ αὐταὶ πλέκουσι καὶ ὑφαίνουσιν εἰς τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, κατὰ τὸν Σχίλλερ, ἀντὶ τῶν οὐρανίων βόδων ἀκάνθας· ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσι νὰ σκεφθῶσιν ὅτι κατὰ μέγα μέρος ἀπ' ἐαυτῶν ἐξαρτᾶται τὸ νὰ γίνωσιν αἱ γυναῖκες ἀνθρώποι ἢ ζῶα, ἄγγελοι ἢ δαίμονες. Διὰ τοῦτο ἀμφοτέρω τὰ γένη πρέπει ἀμοιβαίως νὰ συντείνωσι πρὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἑτέρου, καὶ νὰ μεταλλάσσωνται, οὕτως εἰπεῖν, τὰ εἰς ἕκαστον γένος ἰδιαίχοντα προτερήματα· διότι οὐδὲν τῶν δύο ἰδίως θεωρούμενον δύναται νὰ παραστήσῃ ἐντελὲς ὁλοκλήρον τὴν ἀνθρωπότητα. (Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

Γαβριήλ Σοφοκλῆς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἑλληνιστὴς τις, ἐκ τῆς ἐν Ῥώμῃ βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ, ἀνεκάλυψε τι σπουδαιότατον διευκρινίζον τὴν ἀρχαίαν τοπογραφίαν, καὶ ἐξηγοῦν παράγραφον τινὰ τῆς Ὀδυσσεΐας.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν, κατεδαφιζομένης οἰκίας τινος ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὴν ὁδὸν Χαρίεσσιν, ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἐσκουίλινου, εὐρέθησκν ἐντὸς τῶν θεμελίων ταύτης εἰκόνες Ῥωμαϊκαὶ πλείστου λόγου ἄξια. Τὸ 1850, κατεδαφισθείσης καὶ δευτέρας οἰκίας πλησίον τῆς πρώτης, εὐρέθησαν ἄλλαι ἐξ τοιαύται, ἐξ ὧν πάντε διατηροῦντο ἐντελῶς. Παρίστανον δὲ τὰ διάφορα ἐπεισόδια τῆς θαλασσοπορίας τοῦ Ὀδυσσεΐως, ἀπαρτάλλεως ὅπως αὐτὸς οὗτος διηγείται αὐτὰ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ πρὸς τὸν Ἀλκίνοον. Αἱ εἰκόνες αὐταὶ κατετέθησαν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Καπιτωλίου.

Ὁ σοφὸς ἑλληνιστὴς, ἀφοῦ καλῶς ἐμελέτησε τὰς παραστάσεις ταύτας, ἐξέφρασε τὴν γνώμην, κατὰ τὴν ἐρμηνείαν στίχων τινῶν τῆς Ὀδυσσεΐας, ὅτι ἡ πρώτη εἰκὼν, ὑπόθεσις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἐλευσις τοῦ Ὀδυσσεΐως πρὸς Ἀστριγόναν, παριστᾷ τὰ περίε τῆς Τερρακίνης. Καὶ τῶντι ὁ στίχος οὗτος (ὁ 104 τοῦ Β'. βιβλ.) καθὼς καὶ ἡ εἰκὼν συμφωνοῦσι πρὸς τὴν σημερινὴν ἀποψιν τοῦ λιμένος τούτου.

Διὰ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης λύεται ἀπορία τις τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας· διότι ἠγνοεῖτο μέχρι τοῦδε ποῦ ἔκειτο ἡ πόλις τῶν Ἀστριγόνων.